

DESIGN YOUR OWN LIFE!

Gemeente van Christus,

Gelovigen zijn nogal dol op deze tekst: *‘Waar twee of drie samenkomen in mijn naam, daar ben Ik hun midden’*. Kijk, dan kan het nog wel wat lijden met die kerkverlating. En daar troosten we elkaar dan ook mee: het mogen er dan soms nog maar een paar zijn – de Heer is in ons midden. Het gaat niet om de aantallen, het gaat erom dat we weten dat de Heer in ons midden is.

Mystiek en mysterieus

Sommige mensen menen het ook te kunnen voelen. Als er mooi gezongen wordt, intens gebeden, bewogen gepreekt, als mensen een rilling over de rug voelen gaan, als er tranen wellen – *‘Dat moet wel de Geest zijn’*, zeggen we dan. De aanwezigheid van Jezus of van de Heilige Geest wordt dan een soort garantie dat het goed zit en het goede gevoel is het bewijs ervan. Een ongrijpbare, mystieke ervaring, maar altijd verbonden met het goede gevoel. En ja, soms is dat er en soms niet – je kunt er niet veel van zeggen.

In dat geval kunnen we voor een nieuw kerkelijk seizoen maar het best heel hard gaan bidden dat Jezus in ons midden wil komen. We zijn voorlopig nog lang niet met 2 of 3, we zijn nog met z’n honderd of tweehonderd – dus dat moet het probleem niet zijn. Maar dat goede gevoel willen we graag krijgen. We willen maar wat graag dat Jezus in ons midden is. Dus: bidden en hopen en dan verder maar afwachten. God is God en die kunnen we niet dwingen. Zo is het toch?

Nou, om eerlijk te zijn: zo is het *niet* in onze tekst. Onze tekst is de voorlopige conclusie van een lange rede van Jezus. En de strekking daarvan is beslist niet: je moet er maar om bidden en verder afwachten. Nee, het omgekeerde lijkt eerder het geval. We treffen er een soort handleiding aan. Als je dit doet, als je deze stappen zet, dan is het gegarandeerde gevolg dat Jezus in je midden is.

Het evangelie van IKEA

Ja, het doet warempel aan de bouwpakketten van de IKEA denken. *Design your own life!* Elk pakket heeft zo'n handleiding met plaatjes met nummers en letters: 'Stap 1: doe de uvelkje A in gaatje B, draai schroefje C nu stevig aan en leg het geheel op plankje D'. Precies zo klinkt het in ons Bijbelgedeelte! Luister maar:

- Stap 1: als iemand tegen je zondigt, spreek de ander aan onder vier ogen
- Stap 2: als dat niet helpt, vraag er dan een of twee anderen bij
- Stap 3: als dat ook niet verder helpt, leg het dan aan de gemeente voor
- Stap 4: als niets helpt, behandel ze dan als buitenstaanders

En Jezus legt daarbij uit *waarom* ze deze stappen zo zorgvuldig moeten zetten. Hij zegt: 'Wat jullie op aarde binden is in de hemel gebonden en wat jullie op aarde losmaken, dat is in hemel losgemaakt'. Je zou bijna kunnen zeggen: wat zij op aarde in elkaar knutselen komt ook in de hemel tot stand. Ja, dat is nog eens '*Design your own life!*' Dat is nogal een omkering. Wij dachten dat God degene is die alles bepaalt, die er zelf voor kiest om er wel of niet te zijn bij mensen. Maar hier is het andersom: 'Wat jullie op aarde doen, dat is bepalend.' En dáárom krijgen ze een *stappenplan*, een handleiding!

En alsof dat nog niet genoeg is zegt Jezus er deze onwaarschijnlijke woorden bij: 'Als twee van jullie op aarde eensgezind om iets vragen, *wat het ook is*, dan zal mijn Vader in de hemel het voor hen laten gebeuren'. '*Wat het ook is*' – hallo... is dit evangelie een 'stappenplan om het onmogelijke waar te maken'? Het doet me allemaal wel wat Amerikaans aan: 'Zeven stappen naar een gelukkig huwelijk', 'Twaalf tips voor een platte buik', 'Tien geheimen voor je eerste miljoen'. Zitten we nu niet in verkeerd vaarwater?

Het wordt tijd om eens heel goed te gaan lezen.

Laten we ons eerst eens de vraag stellen: *waarover* gaat die 'handleiding'? Wat moet er in die 4 stappen gebeuren? In stap 1 lezen we: '*Als je broeder of zuster zondigt tegen jou, spreek hem of haar daar onder vier ogen op aan*' (15). Het gaat dus om wat er *tussen* mensen onderling gebeurt. Dat is waar de handleiding over gaat: hoe mensen met elkaar omgaan in een gemeenschap. Wat kan dat zijn, hoe kan iemand *tegen jou* zondigen?

Afstand en onrecht

Ik denk dat dat niet moeilijk te bedenken is. Zonde heeft altijd te maken met verwijdering of met onrecht. Iemand die tegen je zondigt is dus bijvoorbeeld iemand die je uitscheldt, pest of zwart maakt. Iemand die achter je rug om over je praat. Iemand die een gerucht verspreidt dat niet waar is of waar je je nooit op kunt verdedigen. Het kan zijn dat je iemand in verband brengt met iets lelijks. Ach, we kennen het allemaal wel. Het kan zijn dat iemand heel erg boos op je is, misschien zelfs wel terecht, maar het niet tegen jou zegt, er alleen maar met *anderen* over praat. Dat is allemaal ‘zondigen tegen elkaar’.

En het gevolg is *verwijdering*. Mensen die zo met elkaar omgaan willen elkaar vermijden, willen elkaar liever niet zien, laat staan elkaar een hand geven. En als ze onvermijdelijk toch bij elkaar in de buurt komen (zoals in een kerk), dan wordt het kil en ongezellig. Je kent dat wel, van die ontmoetingen die helemaal niet lopen, waar je voelt dat er allemaal onuitgesproken dingen spelen. Er vallen van die nare stiltes en als blikken konden doden...

Dàt is zondigen tegen elkaar. Je doet elkaar geen recht, je verwijdert je van elkaar. Nou, zegt Jezus, dat moet er tussen jullie niet zijn. En uit de zorgvuldigheid van zijn stappenplan blijkt wel dat hij er *alles* aan wil doen om dit in de gemeenschap van zijn leerlingen niet te laten gebeuren. Eerst ga je naar de ander toe om het te zeggen en je gaat proberen er samen uit te komen. Je gaat er niet met anderen over praten, nee, je stapt naar degene toe over wie het gaat en je zegt: ‘wij moeten praten’.

Dat is *niet makkelijk* – laten we daar helder over zijn – dat is zelfs vreselijk moeilijk. Het is niet voor niets dat Jezus het in het voorafgaande gedeelte heeft gehad over ‘worden als een kind’, over ‘de minste willen worden’, over ‘jezelf vernederen’. ‘*Als je niet verandert en wordt als een kind, dan zul je het Koninkrijk van God niet binnengaan*’ – en precies dat heb je nodig om die eerste stap van het stappenplan te kunnen maken: over je trots heenstappen, klein worden, kwetsbaar worden: ‘wij moeten praten, ik zit ergens mee’.

Het is niet gezegd dat dat meteen helpt. Het is prachtig als je er samen uitkomt. Mensen die samen een ruzie hebben uitgepraat, mensen die tegen elkaar hebben kunnen zeggen: ‘het spijt me’ en ‘het is goed, ik vergeef je’, die zullen elkaar vanaf dat moment niet meer uit het oog verliezen. Steeds als je elkaar dan weer tegenkomt is er die glimlach, de opluchting, de liefde. En zulke dingen gebeuren

– niet alleen in gevoelige soaps op TV, maar ook in het echt, hier en nu. Maar feit is, het lukt niet altijd.

Opgeven of stap twee?

Wat doen we dan? Zeggen we dan: ‘Ik heb het geprobeerd, ik heb de minste willen zijn, maar hij wil niet, zij wijst me gewoon de deur; nu kan ik er niets meer aan doen’? Laten we het er dan maar bij zitten, verschuilen we ons dan achter de onmacht? Jezus zegt dit: ‘Luisteren ze niet, dan ga je over naar stap twee: met een of twee anderen ga je samen dit gesprek aan’.

Nou? Denkt u wat ik dan denk? Hallo, ik ga niet zomaar *anderen* erbij slepen – het is toch een zaak tussen hem en mij of tussen haar en mij? Opnieuw voelen we dan onze eer en onze trots – ik ga niet *anderen* lastig vallen met mijn probleem en ik ga die anderen er al helemaal niet bij *betrekken*! Maar Jezus gaat onverschrokken verder: na *stap één* komt *stap twee* – net als bij IKEA! Alles beter dan de verwijdering laten zitten in de gemeenschap.

Sterker nog: als *stap twee* niet helpt, dan heeft hij nog *stap drie*: maak het een zaak van de hele gemeente! Dit lijkt ons toch echt te gortig te worden. Maar Jezus gaat door: als niets helpt, dan moet je zelfs de verbinding verbreken. Met andere woorden: je kunt beter iemand uit je midden weren en behandelen als een buitenstaander, dan het onrecht en de onuitgesproken verwijdering laten zitten. Want het is precies deze onderlinge zonde, deze wroetende pijn en boosheid, deze etterende wond die een gemeenschap machteloos en krachteloos maakt. Verwijdering tussen twee mensen is niet een zaak van die twee alleen, het is een zaak van de hele gemeenschap – het bepaalt wat er wel en niet mogelijk is. Op aarde en in de hemel!

Gebeurt er wat?

Hoezeer het u en mij ook tegen de borst mag stuiten – ik geloof wel dat het ons langzaam maar zeker duidelijker wordt. Als in een gemeenschap – en laten we maar gewoon heel persoonlijk worden –, als in *onze gemeente* ruzies onuitgesproken blijven, als er oude wonden zijn die niet genezen, als er boosheid is en verwijt, dan is het onmogelijk om ‘*eensgezind iets te vragen*’. Dan is het onmogelijk dat Jezus in ons midden is. Dan zal er ook niets gebeuren.

Jezus zegt het precies andersom: ‘als twee mensen *eensgezind* iets vragen, dan zal mijn Vader het laten gebeuren’ en ‘waar twee of drie mensen *in mijn naam*

samen zijn, daar ben ik in hun midden'. Het lijkt er dus op dat dat hetzelfde is: 'eensgezind' en 'in mijn naam'. Zoals we net al zagen bij die twee mensen die 'in de naam van de koningin' ons wat kwamen vertellen – je gelooft het pas als het ook past bij de Koningin. Zo ben je ook pas echt 'in de naam van Jezus' bij elkaar, als je eensgezind bent, als je de moed hebt om ruzies uit te praten, als je niet te groot bent om 'sorry' te zeggen. Je bent pas echt 'in de naam van Jezus' bij elkaar als je over je eigen trots heen kunt stappen, als je dus kunt worden als een kind. Maar *als* je dat doet – dan is ook veel mogelijk. Jezus zegt: dan is alles mogelijk! Dan gebeuren er dingen!

Geen koekoek-eenzang

Wat betekent dit nu heel concreet allemaal? Moeten we dan overal hetzelfde over denken? Moeten we dan het over alles eens gaan worden? Moeten we elke plooi glad strijken? Moeten we iedereen eruit gooien die het niet ons eens is?

Ik zal u vertellen wat voor woord Jezus gebruikt bij die woorden '*eensgezind om iets vragen*'. Letterlijk staat er '*sum-phonèsozin*' – symfonie, *samenklank*. Denk maar aan de symfonieën van Beethoven of Brahms, denk aan de symfonische rock van U2 of Coldplay – is dat koekoek-eenzang? Is dat eentonig? Nee, natuurlijk niet: een symfonie bestaat uit een veelheid van tonen. Niet eentonig, maar veeltonig. Maar wel symfonisch, wel harmonie.

Luister maar eens naar het verschil dat de organist kan laten horen.

- eentonig / eenstemmig
- meerstemmig / symfonisch

Maar er is ook disharmonie, er zijn dissonanten. Er zijn instrumenten die niet gestemd zijn, er zijn valse noten. Dat doet pijn aan je oren – luister maar!

Wat Jezus zegt is dit: haal die valse noten eruit. Haal de dissonanten eruit. Eén valse noot kan een heel stuk bederven. Jezus vraag niet om eentonigheid. Je zou kunnen zeggen dat zijn discipelen zelfs een prachtig twaalfstemmig koor waren. Maar onuitgesproken ruzie, onderhuidse ruzie, oude verwijten, achterklap en roddel – *dat* is de valse noot. Dat is het lek waardoor alle kracht uit een gemeenschap wegloopt.

Een nieuwe start

Het is startzondag – wat zouden we anders willen dan dat we kunnen zeggen dat Jezus in ons midden is. Zo willen we toch kerk zijn? Zo willen we toch 's zondags samenkomen? En het kan: Jezus heeft het beloofd. *‘Waar twee of drie in mijn Naam samen zijn...’*. Maar vandaag horen we ook dat dat niet een kwestie is van bidden en afwachten. Nee, het is het een resultaat van een aantal duidelijke stappen. Zo zeker als je kunt zijn dat het kastje of tafeltje van IKEA klaar komt als je secuur de stappen volgt op de tekening, zo zeker mag je ervan zijn dat Jezus in ons midden is als we zijn stappenplan volgen.

Maar dat betekent ook dit: zo zeker we ervan kunnen zijn dat het niets wordt met ons tafeltje als we na ‘instructie 1’ stoppen, zo zeker mogen we er ook van zijn dat het niets wordt met de gemeente als we het er bij laten zitten - als we niet bereid zijn om te vergeven, als we niet over onze eigen trots heen kunnen stappen, als we niet tot het uiterste gaan om oude wonden op te ruimen en verwijdering ongedaan te maken, als we niet kunnen worden als kinderen. Wij kunnen kiezen: *‘Design your own life’*. ‘Wat jullie op aarde binden is in de hemel gebonden’. Het is wat *wij* ervan maken. Jezus heeft het ons voorgedaan en is ons erin voorgegaan. Hij belooft veel voor wie er werk van maakt... maar het is aan *ons*!

Is succes dan te organiseren? Nee, dat geloof ik niet. Maar wie heeft het over succes? Jezus spreekt over zijn aanwezigheid, niet over succes. Jezus heeft het niet over een kerk die meer leden krijgt, maar over een gemeenschap waar liefde is, waar openheid is, waar mensen het kleine waarderen en het kwetsbare beschermen. Jezus heeft het over een gemeenschap waar mensen kunnen genezen, heel worden, in liefde groeien. Over een gemeenschap die oefent *in* het kleine en oefent *met* het kleine; een gemeenschap die valt en opstaat, zoekt en vindt, verdwaalt en wordt gevonden. Een gemeenschap waar mensen elkaar *liefhebben*. Waar mensen tegen elkaar kunnen zeggen:

Ik heb je lief.
Ik heb je lief.
Ik heb je liever, liefste,
liever dan mijn leven,
dan om het even wat.
Ik heb je lief!

Amen